

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2021

EKONOMIE V1

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 13 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord VIER vrae soos volg in die ANTWOORDEBOEK:
AFDELING A: VERPLIGTEND
AFDELING B: Beantwoord enige TWEE van die drie vrae.
AFDELING C: Beantwoord EEN van die twee vrae.
2. Beantwoord slegs die vereiste aantal vrae. Addisionele antwoorde sal NIE nagesien word NIE.
3. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
4. Skryf die vraagnommer boaan elke antwoord neer.
5. Lees die vrae aandagtig deur.
6. Begin ELKE vraag op 'n NUWE bladsy.
7. Laat 2–3 reëls oop tussen onderafdelings van vrae.
8. Beantwoord die vrae in volsinne en maak seker dat die formaat, inhoud en konteks van jou antwoorde aan die kognitiewe vereistes van die vrae voldoen.
9. Gebruik slegs swart of blou ink.
10. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
11. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**30 PUNTE – 20 MINUTE****VRAAG 1**

- 1.1 Verskeie opsies word as antwoorde tot die volgende vrae gegee. Kies die korrekte antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die ooreenstemmende vraagnommers (1.1.1–1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld. 1.1.9 D.

1.1.1 Die erns van 'n fase in die sakesiklus word deur die ... gemeet.

- A trog
- B amplitude
- C ekstrapolasie
- D tendens

1.1.2 Arbeid kan in die ...-mark gekoop en verkoop word.

- A faktor
- B goedere
- C finansiële
- D verbruikers

1.1.3 Wanneer invoertariewe ingestel word as 'n persentasie van die waarde van die ingevoerde goedere, staan dit as ... -tariewe bekend.

- A saamgestelde
- B spesifieke
- C ad valorem
- D gemiddelde

1.1.4 As die wisselkoers verander van \$1 = R6 tot \$1 = R8, as gevolg van markkragte, dan ...

- A depresseer die \$ teen die R.
- B depresseer die R teen die \$.
- C devalueer die R teen die \$.
- D devalueer die \$ teen die R.

1.1.5 Sosiale toelaes aan landsburgers van Suid-Afrika vorm deel van die ... beleid.

- A monetêre
- B handels-
- C groei
- D fiskale

1.1.6 Die proses om 'n mineraal te omskep in 'n produk met 'n hoër waarde, wat plaaslik verbruik of uitgevoer kan word, staan as ... bekend.

- A poorte
- B opritte
- C uitvoerverwerkingsones
- D veredeling

1.1.7 Die huidige inflasiekoers vasgestel deur die Suid-Afrikaanse regering, is ...

- A 1 – 6%.
- B 6 – 12%.
- C 3 – 6%.
- D 0 – 3%.

1.1.8 'n Internasionale organisasie wat van sy lede vereis om hul aanwysers te standaardiseer, word die ... genoem.

- A Wêreldbank
- B Regerings Finansiële Statistieke.
- C Wêreld Ekonomiese Forum
- D Menslike-ontwikkelingsindeks

(8 x 2) (16)

- 1.2 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by 'n begrip in KOLOM A pas. Skryf slegs die korrekte letter (A–I) langs die ooreenstemmende vraagnommers (1.2.1–1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A	KOLOM B
1.2.1 Handelsbalans	A ingebed in vraag- en aanbod beleide
1.2.2 Vryhandel	B verhoog potensiaal vir grootskaalse produksie
1.2.3 Reële vloei	C produsente en verbruikers kan goedere en dienste van enige plek in die wêreld koop sonder die inmenging van die regering
1.2.4 Nuwe ekonomiese paradigma	D toon verhouding tussen belastingkoerse en belasting-inkome.
1.2.5 Laffer-kurwe	E die terugkeer van grond aan diegene wat dit verloor het weens diskriminerende wette
1.2.6 Nasionale Nywerheidsbeleid Raamwerk (NNBR)	F die verskil tussen wat 'n land uitvoer, insluitende goud, en wat die land invoer
1.2.7 Grond-restitusie	G word bereken deur die reële BBP te deel deur die aantal indiens-geneemde werkers
1.2.8 Arbeidsproduktiwiteit	H die beweging van goedere, dienste en produksiefaktore onder die deelnemers aan die ekonomie
	I toon alle transaksies tussen een land en 'n ander land

(8 x 1) (8)

- 1.3 Gee EEN begrip/woord vir elk van die volgende omskrywings. Skryf slegs die begrip/woord langs die ooreenstemmende vraagnommer (1.3.1 tot 1.3.6) in die ANTWOORDEBOEK neer. Afkortings, akronieme en voorbeelde sal NIE aanvaar word NIE.
- 1.3.1 Aanhoudende vloei van besteding, produksie en inkome tussen verskillende sektore
- 1.3.2 'n Negatiewe ekonomiese groei vir ten minste twee opeenvolgende kwartale.
- 1.3.3 Oordrag van funksies en eienaarskap van entiteite vanaf die privaat sektor na die openbare sektor
- 1.3.4 Die wêreldwye interaksie tussen ekonomieë met handel as 'n belangrike element
- 1.3.5 Geïnisieer om infrastruktuur en investering in besighede in afgeskepte en onderontwikkelde areas te voorsien
- 1.3.6 Alle persone van enige geslag, tussen die ouderdom van 15 en 65 wat arbeid vir produktiewe aktiwiteite verskaf (6 x 1) (6)
- TOTAAL AFDELING A: 30**

AFDELING B

VRAAG 2: MAKRO-EKONOMIE

40 PUNTE – 30 MINUTE

2.1 Beantwoord die volgende vrae.

2.1.1 Noem enige TWEE probleme van openbare sektor voorsiening. (2 x 1) (2)

2.1.2 Waarom is die aangaan van lenings nie 'n langtermynoplossing vir 'n fundamentele betalingsbalans (BOP)-onewewigtigheid nie? (1 x 2) (2)

2.2 Bestudeer die onderstaande diagram en beantwoord die vrae wat volg.

2.2.1 Gee EEN voorbeeld van 'n inspuiting. (1)

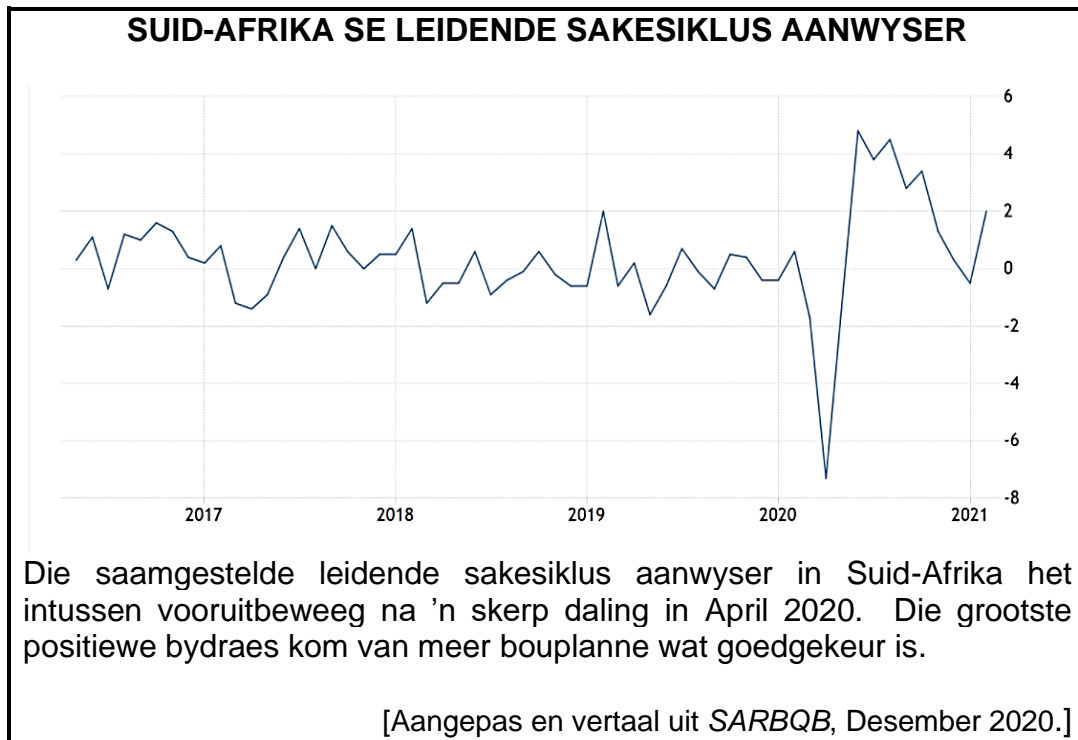
2.2.2 Gee 'n formule om totale besteding in 'n oop ekonomie te bereken. (1)

2.2.3 Omskryf kortliks die begrip *inspuiting*. (2)

2.2.4 Wat is die uitwerking op nasionale inkome as inspuitings minder as lekkasies is? (2)

2.2.5 Veronderstel die bestedingsfunksie $(E) = 10 + 0.5Y$. Teken 'n 45° grafiek, met volledige byskrifte, om die bestedingsfunksie aan te dui. (4)

2.3 Bestudeer die onderstaande inligting en beantwoord die vrae wat volg.

- 2.3.1 Gee 'n voorbeeld van 'n leidende aanwyser. (1)
- 2.3.2 Dui die fase aan van 'n sakesiklus wat die hoogste werkloosheidskoers het. (1)
- 2.3.3 Omskryf kortliks die begrip *sakesiklus*. (2)
- 2.3.4 Verduidelik die Keynesiaanse benadering/verduideliking van sakesiklusse. (2)
- 2.3.5 Hoe kan die Suid-Afrikaanse Reserwebank voorkom dat die ekonomie 'n trog bereik? (4)
- 2.4 Teken 'n grafiek, met volledige byskrifte, om die verhouding tussen inflasie en werkloosheid aan te dui. (8)
- 2.5 Assesseer die beperkings van die vergelykende voordeelteorie vir lande wat by internasionale handel betrokke is. (8)

[40]

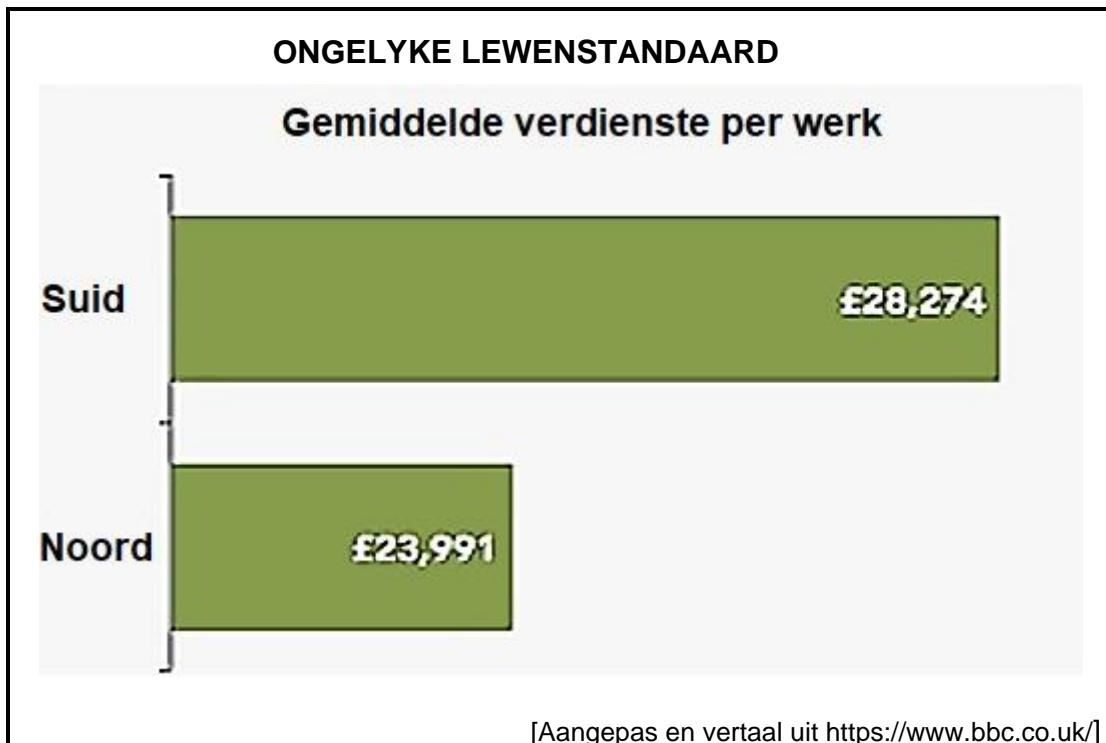
VRAAG 3: EKONOMIESE STREWES**40 PUNTE – 30 MINUTE**

3.1 Beantwoord die volgende vrae.

3.1.1 Noem enige TWEE aanwysers met betrekking tot die aanbod van geld. (2 x 1) (2)

3.1.2 Hoe help onderwys met sosiale ontwikkeling? (1 x 2) (2)

3.2 Bestudeer die onderstaande inligting en beantwoord die vrae wat volg.

3.2.1 Gee 'n formule om per capita inkome te bereken. (1)

3.2.2 Identifiseer die 'verdeel' waar 'n langer lewensverwagting verwag word. (1)

3.2.3 Omskryf kortliks die begrip *Noord-Suid verdeel*. (2)

3.2.4 Vergelyk die armoede-vlakke van die Noord en Suid lande. (2)

3.2.5 Hoe beïnvloed lande in die 'suid-verdeel' die omgewing negatief? (4)

3.3 Bestudeer die onderstaande tabel en beantwoord die vrae wat volg.

LOPENDE MARK-KOERSE			
Aanwyser	Waarde	Laaste periode	Beweging
Repokoers	3,5	23/02/2021	↔
Prima uitleenkoers	7,00	23/02/2021	↔
M3	9,48	Des 2020	↑
Rand per VS Dollar	14,6818	23/02/2021	↓

[Aangepas en vertaal uit www.resbank.co.za]

3.3.1 Identifiseer 'n aanwyser met betrekking tot rentekoerse. (1)

3.3.2 Noem die soort wisselkoers-stelsel wat in Suid-Afrika gebruik word. (1)

3.3.3 Omskryf kortliks die begrip *prima uitleenkoers*. (2)

3.3.4 Hoekom is dit belangrik vir die regering om die prestasie van die ekonomie te assessseer? (2)

3.3.5 Hoe sal 'n styging in die repokoers verbruiksbesteding beïnvloed? (4)

3.4 Bespreek *tariewe* en *kwotas* as metodes van invoervervanging. (8)

3.5 Hoe kan die Uitgebreide Openbare Werke Program tot 'n daling in die werkloosheidskoers bydra? (8)

[40]

VRAAG 4: MAKRO-EKONOMIE EN EKONOMIESE STREWES
40 PUNTE – 30 MINUTE

4.1 Beantwoord die volgende vrae.

4.1.1 Noem enige TWEE aansporings wat die SA regering aanwend om nywerheidsontwikkeling te verbeter. (2 x 1) (2)

4.1.2 Hoe kan 'n land die ruilvoet verbeter? (1 x 2) (2)

4.2 Bestudeer die onderstaande tabel en beantwoord die vrae wat volg.

NASIONALE REKENING TOTALE	
SUID-AFRIKA SE BRUTO BINNELANDSE PRODUK 2019	R miljoene
Vergoeding aan werkers	2 418 544
Netto bedryf surplus	1 296 696
Verbruik van vaste kapitaal	713 078
Bruto toegevoegde waarde teen faktorkoste	4 428 317
Ander belastings op produksie	105 061
Ander subsidies op produksie	9 798
Bruto toegevoegde waarde teen basiese pryse	A
Belastings op produkte	554 866
Subsidies op produkte	10 821
Bruto binnelandse produk teen markpryse	5 077 625

[Aangepas en vertaal uit *SARB Quarterly Bulletin*, Desember 2020]

4.2.1 Gee EEN voorbeeld van belastings op produkte. (1)

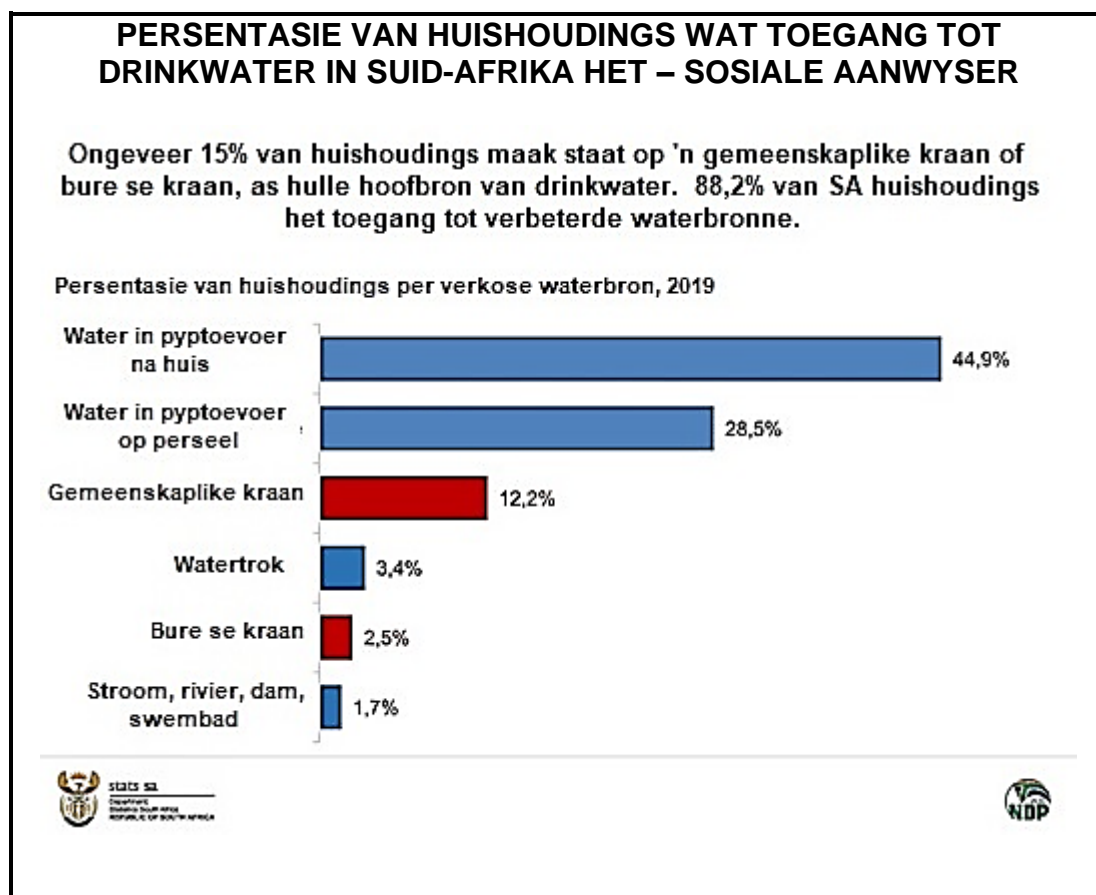
4.2.2 Identifiseer die metode wat gebruik is om die BBP te bereken. (1)

4.2.3 Omskryf kortliks die begrip *verbruik van vaste kapitaal*. (2)

4.2.4 Bepaal die waarde van **A** hierbo. (2)

4.2.5 Hoekom verskaf die regering subsidies op produkte? (4)

4.3 Bestudeer die onderstaande inligting en beantwoord die vrae wat volg.

[Aangepas en vertaal uit stats.sa@gov.za]

- 4.3.1 Noem enige ander voorbeeld van 'n basiese diens. (1)
- 4.3.2 Dui die persentasie Suid-Afrikaanse huishoudings aan wat nie toegang tot verbeterde waterbronne het nie. (1)
- 4.3.3 Omskryf kortliks die begrip *sosiale aanwyser*. (2)
- 4.3.4 Watter maatreëls kan gebruik word om in 'n voldoende aanbod van water vir Suid-Afrika te voorsien? (2)
- 4.3.5 Hoe suksesvol is die Suid-Afrikaanse regering in die lewering van dienste as 'n sosiale aanwyser? (4)
- 4.4 Bespreek kortliks die *voorkoming van storting* ('*dumping*') en *beskerming van natuurlike hulpbronne* as argumente ten gunste van beskerming. (8)
- 4.5 Hoe kan die Reserwebank die tekort op die betalingsbalans doeltreffend verminder? (8)

[40]

TOTAAL AFDELING B: 80

AFDELING C

Beantwoord enige EEN vraag uit die TWEE vrae in die ANTWOORDEBOEK.

Jou antwoord sal soos volg geassesseer word:

STRUKTUUR VAN DIE OPSTEL	PUNTE TOEKENNING
Inleiding Die inleiding is 'n lae orde antwoord. <ul style="list-style-type: none"> • 'n Goeie begin sal wees om die begrip of sleutelwoord wat in die vraag gebruik word, te definieer. • MOENIE enige gedeelte van die vraag in jou inleiding insluit nie. • MOENIE enige gedeelte van die inleiding in jou inhoud herhaal nie. • Vermoë om in die inleiding te sê wat jy in die inhoud gaan bespreek. 	Maks. 2
Inhoud Hoofgedeelte: Bespreek in detail/In-diepte bespreking/Ondersoek/Bespreek krities/Vergelyk/Evalueer/Onderskei/Verduidelik/Assesseer/Debatteer/Teken 'n grafiek en verduidelik/Gebruik gegewe vraag en verduidelik/Voltooi die gegewe grafiek Addisionele gedeelte: Gee jou mening/Bespreek krities/Evalueer/Evalueer krities/Lei af/Vergelyk/Onderskei/Interpreteer/Debatteer kortliks/Hoe/Stel voor/Ontleed	Maks. 26 Maks. 10
Slot Enige hoëorde-slot behoort die volgende in te sluit: <ul style="list-style-type: none"> • 'n Kort opsomming van wat bespreek is sonder om genoemde feite te herhaal • Enige mening of waarde oordeel oor die feite wat bespreek is • Addisionele ondersteunende inligting om die bespreking/ontleding te versterk • 'n Teenstellende sienswyse met motivering, indien nodig is. • Aanbeveling. 	Maks. 2
TOTAAL	40

VRAAG 5: MAKRO EKONOMIE**40 PUNTE – 40 MINUTE**

- Bespreek in detail die rede(s) vir openbare sektor mislukking. (26 punte)
- Assesseer hoe ondoeltreffendheid, wat bydra tot openbare sektor mislukking, opgelos kan word. (10 punte) **[40]**

VRAAG 6: EKONOMIESE STREWES**40 PUNTE – 40 MINUTE**

- Bespreek in detail Suid-Afrika se inisiatiewe ten opsigte van streekontwikkeling. (26 punte)
- Evalueer die sukses van Suid-Afrika se streekontwikkelingsbeleide kragtens internasionale maatstawwe. (10 punte) **[40]**

TOTAAL AFDELING C: 40
GROOTTOTAAL: 150